

Η ΘΕΙΑ ΜΟΥ ΡΟΖΑ

Υπάρχουν στιγμές μέσα στην σημερινή μου ζωή — μου έλεγε τις άλλες ο φίλος μου Έλι — που η άσχημια του περιβάλλοντος, το αντίκρουσμα των ίδιων διαρκώς συνηθισμένων θεαμάτων γύρω μου, ή προστυχιά των ανθρώπων, που, με μιά λέξι, ό,τι περιστοιχίζει και τροφοδοτεί αυτήν τη ζωή, μ' αηδιάζει τόσο πικρά που θάθελα να τ'α πυρατήσω όλα μιά για πάντα, να πετάξω τόν τωρινό έαυτό μου, σαν ένα φράσκο στενόχωρο στους ώμους και να πάω μ' απόφασι κάπου άλλου, να γίνω ένας άλλος άνθρωπος.

Από τόν καιρό που είμαι κύριος των πράξεών μου, μου φαίνεται πως δέν μου συνέβη ποτέ ένα αξιοσημείωτο, ένα ευτυχισμένο περιστατικό. Τά όνειρά μου εξακολουθούν να ποτιζονται από τις πηγές της πρώτης μου νεότητος, από την εποχή που ήμουν ακόμη μαθητής στο γυμνάσιο. Μόλις όμως έγινα φοιτητής κι' άποχτησα κάποια ανεξαρτησία, άρχισα να κατα-

στρέφω τις ήμέρες μου στο κενό. Έπειτα ήρθε τó μηδέν και δέν έμεινε πειά τίποτε... Έφυγε ή ένεργητικότητα μου, έφυγε ή ευαισθησία μου... φύγανε όλα... όλα...

Α! να περνάη κανείς όλη του τη ζωή σαν τά παιδιά, γεμάτος έλπίδες, μελετώντας συστηματικά, με την πεποίθησι, ό,τι τó μέλλον είναι δικό του! Αυτή είναι ή ανθρώπινη ευτυχία... Μονάχα που δέν τó λένε στα παιδιά και τά παιδιά πάλι είναι άνίκανα να τó μαντέψουν. Κατά την πρώτη νεότητά του είναι κανείς ευτυχισμένος και δέν τó ξέρει. Όταν περνάη ή νεότης μαθαίνει πως ήταν ευτυχισμένος, μά δέν είναι πειά.

Πόσα γεγονότα της εποχής εκείνης, που τάβλεπα τότε μ' άδιαφορία θά μου φαινόντουσαν σήμερα σαν την ευτυχία την ίδια, αν ο χρόνος μ' εύσπλαχνιζόταν και εύδοκούσε να μου τ'α ξαναφέρη!

Θυμάμαι την άφιξή μου σε κάποια πολιτεία της Γιρόντης. Ήταν μιά παληά, πολύ παληά πολιτεία, ώχυρωμένη άλλοτε, που εξακολουθεί να έχη κάποια κίνησι σ' ένα περίφημο σχολείο που διατηρούν εκεί οι μοναχοί. Σ' αυτό τó σχολείο έπρόκειτο να μπώ κι' έγώ. Μιά πρόωρη ανάπτυξι σε ήλικία δεκατεσσάρων χρόνων με είχε κάνει ν' άδυνατίσω και οι γονείς μου φοβόντουσαν τούς άτελειώτους και παγωμένους

χειμώνες της πόλεως της Φλάντρας, όπου κατοικούσαμε. Μιά εξαδέλφη του πατέρα μου που έμενε στην πολιτεία αυτή της Γιρόντης δέχτηκε να με πάρη στο σπίτι της.

Ήτανε χήρα χωρίς παιδιά. Έιχε περάσει πειά τά σαράντα, μά, όταν της έγραφα κάθε πρωτοχρονιά, την άποκαλούσα: «Άγαπημένη μου θεία Ρόζα».

Γεννήθηκα στη θόρειο μελαγχολική Γαλλία κι' ως τά δεκατέσσερα χρόνια μου έζησα εκεί. Ωστόσο, την πρώτη φορά που είδα την έπαρχία της Γιρόντης, μου φάνηκε πως την άναγνώριζα. Τό σχήμα και τó χρώμα των όριζόντων μου φάνηκαν από την πρώτη στιγμή γνώριμα, συνήθισα γρήγορα τη γλώσσα του λαού και τις συνήθειες των κατοίκων. Και τη θεία μου Ρόζα που κι' αυτή δέν την είχα ξαναίδει παρά μόνο σε φωτογραφίες, την άναγνώρισα άμέσως και την άγάπησα.

Ήταν μιά κοντή λευκή γυναίκα, πιό κοντή από μένα, που είχε ξανθά μαλλιά, ανάμεσα στα όποια, άλλο μονο! ύπήρχαν πολλές άσπρες τρίχες...

Έλεγαν πως ήταν άλλοτε πολύ ώραία. Μου φάνηκε πως εξακολουθούσε να είναι ακόμα επιθυμητή, όταν μ' έσφιξε στην άγκαλιά της καθώς πήδηξα από τó τραίνο και με γέμισε φιλιά άποκαλώντας με με τά πιό τρυφερά έπίθετα: «Μικρούλη μου, άγαπημένο μου, παιδί μου».

Μιά ζωή έντελώς καινούργια άρχισε για μένα. Μιά ζωή μαζί με μιά γυναίκα εξαίρετη που ή άφιξή μου έμεινε στην μοναξιά της, ίκανοποιούσε την άπρυγματοποίητη εύχή όλης της της ζωής: ν' άποκτήση ένα παιδί.

Στό πατρικό μου σπίτι μ' άγαπούσαν θέβαια, μά είχα άδελφούς και άδελφές, κι' έτσι ή στοργή κ' ή φροντίδες της μητέρας μου μοιραζόντουσαν σε όλους μας. Όσο για τόν πατέρα μου, περνούσε όλη του την ήμέρα στο έργυστάσιό του και δέν τόν βλέπαμε σχεδόν καθόλου.

Άπεναντίας στο σπίτι της θείας μου της Ρόζας μιά γυναίκα καταγινόταν άποκλειστικώς με μένα, μου κρατούσε συντροφιά σε κάθε στιγμή κι' έπινοούσε χιλια δυό πράγματα για να μου κάνη τη ζωή πιό άνετη, πιό ευτυχισμένη. Γνώρισα εκεί αυτήν τη συναρπαστική γλύκα της

γυναικείας συντροφιάς, που είνε τὸ μυστικὸ τῶν μεγάλων δεσμῶν. Αὐτὴ ἡ συνεχὴς παρουσία μιᾶς γυναίκας δίπλα μου μ' ἔκανε ἄλλον ἄνθρωπο. Ἐχασα τὴν σκληρότητά μου, τὴν ἀδεξιότητά μου, τὴ μαθητικὴ δειλία μου. Γνώρισα τὴ χαρὰ που νοιώθει κανεὶς ὅταν σκέπτεται, ἐργάζεται κι' ἐνεργῆ, ἔχοντας ὑπ' ὄψι του ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ ἔτσι κάποιο πλάσμα που τὸν ἀγαπᾷ.

Ἡ θεία μου Ρόζα περηφανευόταν γιὰ τὶς ἐπιτυχίες μου ὡς μαθητοῦ, ὅπως ἐπίσης περηφανευόταν γιὰ τὸ ἀνάστημά μου καὶ γιὰ τὸ πρόσωπό μου. Γιατὶ μ' εὗρισκε, ψηλὸ καὶ ὠραῖο καὶ τὰ ἐπίθετα δὲν τῆς ἔλειπαν γιὰ νὰ μοῦ τὸ λέν.

Τίποτε δὲν τὴν κολάκευε περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ κἀνῃ τὸν περίπατό της στηριγμένη στὸ μπράτσο μου, τὰ θερμὰ θράδρα, ὅταν ὄλοι οἱ κάτοικοι τῆς πολιτείας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ πλημμύριζαν τὴν πλατεία μετὸν θόρυβο τῶν θημάτων τους καὶ τῶν συνομιλιῶν τους.

—Νὰ ὁ κ. Ἐλί καὶ ἡ κ. Ρόζα!

Πόσες φορές δὲν ἀκούγαμε μετὴν ἴδια εὐχαρίστησι νὰ προφέρουν οἱ περιπατηταὶ αὐτὰ τὰ λόγια στὸ πέρασμά μας.

Ἡ καὶ αὐτὰ ἀκόμα:

—Καλησπέρα, κ. Ρόζα... Καλησπέρα, κ. Ἐλί!

Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι που γνωρίζαμε δὲν μᾶς ξεχώριζαν πειὰ. Εἴμαστε «κύριος» καὶ «κυρία» σὰν ἕνα κανονικὸ ἀνδρόγυνο.

* * *

Κατὰ τὴν ἀφιξί μου, ἐπειδὴ ἤμουν ἀδύνατος κι' ἀδιάθετος, ἡ θεία Ρόζα μ' ἔβαλε νὰ κοιμηθῶ σ' ἕνα δωμάτιο δίπλα στὸ δικό της.

Ἐρχόταν κάθε τόσο γιὰ νὰ δῆ ἂν εἶμαι καλὰ κοιμισμένος, μὴ ἔδινε νὰ πιδῶ καυτὸ πούντης πρὶν κοιμηθῶ καὶ τὴν νύχτα ἀφήνε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα που χώριζε τὶς δύο κάμαρές μας γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο.

Μὰ ὁ ἀέρας τῆς μεσημβρίας, καθὼς καὶ ἡ γλύκα αὐτῆς τῆς ζωῆς μ' ἔκαναν γρήγορα καλά. Μέσα σ' ἕξι μῆνες ἢ ἑλαφρὲς βρογχιτικὲς διαταραξεις που τόσο εἶχαν ταραξεί τοὺς γονεῖς μου εἶχαν ἐξαφανιστῆ ἔντελως. Τὰ μάγουλά μου ἦσαν στρογγυλά, οἱ μῦς μου γεμάτοι, ἡ φωνή μου καθαρὴ.

Τόσο καλὸ μοῦ εἶχε κάνει ἡ μεταβολὴ αὐτῆ τῆς ζωῆς μου, ὥστε στὶς διακοπές, ἡ μητέρα μου δυσκολεύτηκε νὰ μ' ἀναγνωρίσῃ.

Τὸ ἐπόμενο φθινόπωρο, ὅταν ξαναγύρισα κοντὰ στὴ θεία μου γιὰ τὸ νέο μαθητικὸ χρόνο, ἐκεῖνη, βλέποντας τὶς πρῶτες ἀνάλαφρες τρίχες που εἶχαν ἀρχίσει νὰ φυτρώνουν τὸ πηγούνι μου, κόκκινισε σὰν κοπέλλα, ὅταν τὴ φίλησα. Καὶ τὸ θράδρα, ὅχι μόνον δὲν ἦρθε στὴν κάμαρή μου γιὰ νὰ δῆ ἂν ἤμουν καλὰ σκεπασμένος, ἀλλὰ κι' ἔκλεισε ὀριστικὰ τὴν πόρτα μετὴν ὅποια ἐπικοινωνοῦσαν τὰ δύο μας δωμάτια.

Ἐκεῖνος ὁ χρόνος, ἦταν ὁ καλύτερος ἀπὸ τὰ τρία χρόνια που πέρασα κοντὰ στὴ θεία μου.

Κάτι τὸ πιὸ τρυφερό, τὸ πιὸ συγκινημένο εἶχε γλυστρήσει τώρα ἀνάμεσα στὴ στοργή μας.

Καθὼς ἡ θεία Ρόζα μοῦ φερνόταν τώρα σὰν νὰ ἤμουν πειὰ νέος καὶ ὄχι παιδί, ἀρχισα κι' ἐγὼ νὰ τῆς φέρωμαι μ' ἕνα τρόπο παιγνιδιάρικο κι' εὐθύμο που μᾶς γοήτευε καὶ τοὺς δύο.

Ὅταν γύριζα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, κατὰ τὶς πέντε ἢ ὠρα τὸ θράδρα, γλυστρουσα ἀθόρυθα ὡς τὸ χαριτωμένο σαλονάκι, ὅπου ἡ ξεχωριστὴ ἐκεῖνη γυναῖκα ἐργαζόταν σκυφτὴ ἀπάνω στὸ κέντημα τῆς καὶ φευγαλέα τῆς κολλοῦσα ἕνα φιλὶ στὸν τράχηλο, μόνον καὶ μόνον γιὰ ν' ἀπολαύσω τὸ θέαμα τῆς συγχύσεώς της.

Ὅταν πάλι ἔπαιρνα καλοὺς βαθμοὺς στὶς ἐκθέσεις ἢ στοὺς ἐλέγχους μου, τῆς ζητοῦσα ὡς ἀνταμοιβὴ ἕνα μικρὸ-μικρὸ φιλάκι που ἡ θεία Ρόζα μοῦ τῷδινε γκρινιαζοντας λίγο.

Πρέπει τάχα τώρα νὰ σᾶς θεβαιώσω ὅτι ἡ αἰσθήσεις μου δὲν ταραζόντουσαν καθόλου ἀπὸ τὴ συντροφιά αὐτῆς τῆς γυναίκας κι' ἀπ' αὐτὰ τὰ χάδια;

Ἡ θεία μου, παρ' ὄλες τὶς κοκκέτικες κι' ἀθῶες φροντίδες, που κατέβαλλε τώρα γιὰ νὰ φαίνεται νεώτερη, μοῦ παρουσιαζόταν πάντα σὰν ἀδελφὴ τῆς μητέρας μου. Ἐξ ἄλλου, ἂν καὶ ἤμουν πειὰ δεκάξη χρόνων, ἀγνοοῦσα τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος σὰν δεσποινίς.

* * *

Ὅστόσο τὸν τρίτο χρόνο τῆς διαμονῆς μου κοντὰ στὴ θεία μου, ἔμπλεξα κι' ἐγὼ μετὴν ἰδια γυναῖκα. Μιὰ νεαρὴ ὑπάλληλος, τῆς ὁποίας τὰ μαῦρα λαμπερὰ μάτια φώτιζαν ἕνα πρατήριο κ' ἔπνοῦ στὴν πλατεία τῆς ἐκκλησίας, μετὴν ἔξυμάλισα...

Γνώρισα τότε τὰ κρυφὰ ραντεβού, κοντὰ στὰ ἐρειπωμένα τεῖχη τῆς πόλεως, ὅπου ἔτρεχα μόλις σχολάζα. Καὶ τόλμησα μάλιστα κρυφὰ νὰ φύγω μερικὲς νύχτες ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς θείας μου γιὰ νὰ πάω νὰ τὴ συναντήσω.

Ἡ πολιτεία αὐτὴ τῆς Γιρόντης ἦταν μικρὴ καὶ δὲν μπορούσε νὰ μείνῃ γιὰ πολὺν καιρὸ κρυφὸ ἕνα σκάνδαλο, ἔστω κι' ἀσήμαντο σὰν τὸ δικό μου... Πολὺ σύντομο εἴκοσι τοῦλάχιστον καλοπροαίρετοι γείτονες ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσουν τὴ θεία μου γιὰ τὸ τί συνέβαινε μετὴν ἐμένα. Ἐξ ἄλλου δὲν δυσκολεύτηκε καὶ ἡ ἴδια νὰ με πιάσῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ μιὰ νύχτα που ξαναγύρισα κατὰ τὰ χαράματα στὸ σπίτι.

Περίμενα τότε νὰ θυμώσῃ μαζί μου, νὰ με μαλλώσῃ, νὰ μ' ἀπειλήσῃ πὼς θὰ με ξανάστελνε πίσω στοὺς γονεῖς μου.

Μὰ δὲν συνέβη τίποτε ἀπ' αὐτὰ.

Ἡ θεία μου Ρόζα ρίχθηκε μέσα στὴν ἀγκυλιά μου, ὀλοῦζοντας ἀπελπισμένη:

—Πόσο κακὸ εἶν' αὐτό, Ἐλί!... Πόσο κακὸ... Κι' ἐγὼ ποῦ σ' ἀγαπῶ τόσο... τόσο...

Δὲν με ἀπειλήσῃ καθόλου, οὔτε ἀγανάκτησε κἀν.

Βυθίστηκε σὲ μιὰ ταπεινὴ θλίψι, τόσο ἀληθινή, τόσο συγκινητικὴ, ὥστε ἀρχισα νὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου ὡς τὸν πιὸ ἄθλιο τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ὠρκίστηκα στὴν τιμὴ μου πὼς δὲν θὰ ξανάκανα πειὰ αὐτὸ που εἶχα κάνει.

Κράτησα τὸν λόγο μου. Παράτησα τὴ φιλενάδα μου στὰ κἀπνά της καὶ τέλειωσα καὶ τὸν τρίτο χρόνο μέσα στὴν ἀγνότητα.

Ἡ στοργὴ τῆς θείας μου που μεγάλωσε ἀκόμα περισσότερο τώρα, με ἱκανοποίησε.

Ὅστόσο δὲν εἶχαμε πειὰ τὴν ἀνεσι στοὺς τρόπους μας που εἶχαμε ἄλλοτε μεταξύ μας, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὸ γιατί.

Ἐλεγα ὡστόσο μέσα μου:

«Ἡ θεία μου δὲν με συγχώρεσε γιὰ τὶς ἀνοησίες μου».

Κι' ἐκεῖνη, ἡ ἀγαπημένη ψυχὴ, τί νὰ σκεφτότανε τάχα;

Ἐπειτα ἦρθαν ἡ ἐξετάσεις καὶ κατόπιν ἔφυγα γιὰ νὰ γυρίσω κοντὰ στοὺς γονεῖς μου.

Ἡ θεία Ρόζα με συνώδευσε ὡς τὸ σταθμὸ πλημμυρισμένη στὰ δάκρυα καὶ μ' ἔβαλε νὰ τῆς ὀρκισθῶ ὅτι θὰ πῆγαινα νὰ τὴ δῶ τὸν ἐπόμενο χρόνο, μετὴν τὶς χριστουγεννιάτικες διακοπές τοῦ πανεπιστημίου, στὸ ὁποῖο θὰ φοιτοῦσα τώρα.

— Ἄλλοιῶς, ἐπρόσθεσε, ἂν δὲν ἔρθῃς, θὰ πεθάνω...

.....

* Ἄλλοιμονο! φέρθηκα σὰν ἕνας ἄθλιος, ἀχάριστος!...

Δὲν ξαναπῆγα νὰ δῶ τὴν φτωχὴ γυναῖκα, οὔτε στὶς διακοπές τῶν Χριστουγέννων, οὔτε στὶς μεγάλες καλοκαιρινὲς διακοπές, οὔτε ποτέ.

Τυχίχθηκα μέσα στὴν ἀνόητη ζωὴ τοῦ φοιτητοῦ στὸ Παρίσι μετὴν τὶς μῦρες, μετὴν τὶς γυναῖκες τοῦ εὐκόλου ἔ-

ρωτος καὶ μετὴν τοὺς φίλους που εἶνε χειρότεροι ἀπὸ τὶς γυναῖκες.

Καὶ ἡ φτωχὴ θεία μου ἔκανε ὅ,τι μοῦ εἶχε πεῖ: πέθανε, ὄχι ἀμέσως, μὰ τρία χρόνια ἀργότερα, ὅταν θεβαιώθηκε πειὰ ὀριστικὰ πὼς τὴν εἶχα ξεχάσει.

Πέθανε ἀφήνοντάς μου ὄλη της τὴ μετρία περιουσία καὶ στὴν ἐπιστολὴ μετὴν ὅποια μοῦ τὴν παραχωροῦσε, δὲν διάβασα παρά λόγια ἀγάπης καὶ τρυφερότητας, χωρὶς κανένα παράπονο, χωρὶς καμμιά μομφή.

Ὑστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια μόνον, ὅταν ἡ ζωὴ πλήγωσε τὴν καρδιά μου καὶ μετὴν ξανάκανε νὰ θυμηθῶ τὰ περασμένα, κατάλαβα ὅτι ἡ θεία Ρόζα με εἶχε ἐρωτευθῆ λίγο ἄλλοτε...

Φτωχὴ θεία Ρόζα που πέθανε γιὰ μένα!...

Εὐτυχισμένη νεότης μου που πέθανε καὶ σὺ!...

MARCEL PREVOST

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Στὸν κόσμο αὐτό, νομίζω, πὼς δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπιδιώξουμε τελειότερη εὐτυχία, ἀπὸ μιὰ μεγάλη, μιὰ εἰλικρινὴ ἀγάπη.

Μαίτερλινγκ

Πολλὴ ἀγάπη — πολλὴ χαρὰ.

Μιὰ μεγάλη ἀγάπη, ὅταν κλείνῃ μέσα της καὶ μιὰ πιστὴ φιλία, μᾶς ἐξασφαλίζει σ' αὐτὸν τὸν κόσμο τὴν ἀπόλυτη εὐτυχία.

Λόκε

